

Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller

Vries, Marjan de

Kenmerk

Z.22.368974 / D.23.1610754

Vertrouwelijkheid

Openbaar

Onderwerp

Raadsvoorstel maatregelen verbeterplan de Heide

Onderwerp

Maatregelen verbeterplan De Heide

Voorgesteld besluit

1. a. In te stemmen met een investeringskrediet van € 149.000 voor fysieke maatregelen in recreatiegebied De Heide;
b. De investering volledig dekken met een subsidie van € 149.000 uit de Regio Deal Zuidoost Friesland;
c. Met ingang van 2024 de beheer- en onderhoudslasten structureel te verhogen met € 2.810;.
d. De structurele lasten ad 1c ten laste brengen van het begrotingsresultaat;
2. a. In te stemmen om een investeringskrediet van € 352.000 vervroegd beschikbaar te stellen om de basis in het gebied, waaronder het parkeerterrein, de paden en het groen, de gewenste kwaliteit te geven en dat ook in de toekomst te behouden;
b. De investering ad. 2a afschrijven in 40 jaar en de kapitaallasten van € 14.432 structureel opnemen in de begroting;
c. Met ingang van 2024 de beheer- en onderhoudslasten structureel te verhogen met € 4.350;.
d. De structurele lasten ad 2b en 2c ten laste brengen van het begrotingsresultaat.

Inleiding

De gemeente Heerenveen heeft het project Ervaren en Turf: Voorzieningen Turfroute van Appelscha tot Akkrum: Voorzieningen waterrecreanten van Engelenvaart/recreatiegebied De Heide als project aangemeld bij de Regio Deal. Met als doel om de groene en blauwe netwerken sterker te koppelen en in te zetten op behoud en versterken van de toeristisch/recreatieve waarde van het recreatiegebied en de Engelenvaart als aanlegplek. Op basis hiervan is vanuit de Regio Deal € 200.000 (inclusief compensabele btw (BCF)) gereserveerd.

In het najaar van 2022 vroeg de gemeente aan gebruikers van het gebied een voorkeur voor een ontwikkelstijl uit te spreken. Op basis hiervan heeft het college ingestemd met de ontwikkelstijl 'Lazy Nature'. Hierover is een informerende brief hierover naar de raad verstuurd.

Op 1 december 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met het plan van aanpak en daarmee de verdere uitwerking van de plannen naar concrete maatregelen op basis waarvan de beschikbare middelen definitief besteed kunnen worden.

Een groot deel van het project is het uitvoeren van fysieke maatregelen in het gebied, zoals picknickbanken, speeltoestellen, upgrade sanitaire voorziening, etc. De voorstellen zijn in Bijlage 1

ingetekend en worden in Bijlage 2 verder toegelicht. De maatregelen geven invulling aan het concept 'Lazy Nature'. Het reeds beschikbare procesgeld wordt besteed aan ecologisch onderzoek en een markt- en locatieonderzoek om de haalbaarheid van horeca in het gebied te bepalen.

Tijdens de consultatieronde en bij de ambtelijke uitwerking van de mogelijkheden voor upgrade van het recreatiegebied binnen het beschikbare budget uit de Regio Deal kwamen ook aandachtspunten ten aanzien van het huidige kwaliteitsniveau aan het licht. De middelen vanuit de Regio Deal zijn echter niet bedoeld voor regulier onderhoud van het gebied. Om de basis in het gebied de gewenste kwaliteit te geven en dat ook in de toekomst te behouden zijn enkele investeringen nodig. Dit betreft investering in de kwaliteit van het groen, het parkeerterrein, de paden en vergroening van de westzijde van het gebied.

Beoogd effect

Het verbeteren van het gastheerschap in het gebied, het sterker verbinden van groene en blauwe netwerken en het realiseren van voorzieningen voor recreanten/toeristen.

Argumenten

1.1 De aantrekkelijkheid van het recreatiegebied wordt vergroot

Door in te stemmen met de besteding van de beschikbare middelen vanuit de Regio Deal kunnen we het recreatiegebied De Heide een facelift geven die de aantrekkelijkheid van het gebied vergroot. Daarbij wordt rekening gehouden met een breed aanbod aan voorzieningen in het gebied voor een groot aantal gebruikersgroepen.

1.2 Er wordt een beter onderscheid gemaakt tussen recreatief gebruik en natuurbeleving

Rekening houdend met de doelgroepen wordt in het gebied een zonering qua recreatief gebruik en natuurbeleving aangebracht. Onder andere door duidelijke zonering middels het aanpassen van het hondenloosgebied. In het moerasgebied mogen geen honden komen en is ruimte voor beleving middels een beleefpad. In het losloosgebied kunnen honden zwemmen en spelen. Op het strand en de zonneweide mogen mensen zwemmen en kinderen spelen. Hiermee geven we invulling aan verschillende wensen van diverse gebruikersgroepen om duidelijkheid qua gebruik.

1.3 De maatregelen geven invulling aan de ontwikkelstijl Lazy Nature

Hiermee geven we invulling aan de uitgesproken wens om het gebied in te richten passend bij de ontwikkelstijl Lazy Nature. Door gebruik van natuurlijke materialen in de objecten, zoals fietsenrekken, speeltoestellen en bankjes. Daarnaast door de invulling van de maatregelen, zoals een beleefpad, bevordering biodiversiteit en het plaatsen van hangmatten.

1.4 Waterrecreatie en landrecreatie worden met elkaar verbonden, hierdoor wordt uitvoering gegeven aan inspanning in Visie Waterrecreatie

Intentie is om de oever langs de Engelenvaart en het recreatiegebied beter met elkaar te verbinden. Hierdoor kunnen waterrecreanten ook gebruik maken van het recreatiegebied en de te verbeteren voorzieningen zoals sanitair en in de toekomst mogelijk een horecapunt. Bezoekers van het recreatiegebied kunnen ook genieten van het varend decor langs de Engelenvaart, onderdeel van de Turfroute. Hierin is voorzien door aanmeerpaaltjes, het plaatsen van bankjes en prullenbakken langs het water en een betere verbinding tussen beide gebieden.

2.1 Investering is nodig om het gebied toekomstbestendig te maken.

Om de basis in het gebied de gewenste kwaliteit te geven en dat ook in de toekomst te behouden zijn enkele investeringen nodig. Dit betreft investering in de kwaliteit van het groen, het parkeerterrein, de paden en vergroening van de westzijde van het gebied. We stellen enkele maatregelen voor, zie toelichting in Bijlage 2, die een positief effect hebben op het gebruik, beleving, functionaliteit en beeldkwaliteit van het gebied en de biodiversiteit vergroten. Samen met de maatregelen vanuit de Regio Deal krijgt het gehele gebied hiermee de gewenste kwaliteit.

2.2 Het alleen toepassen van de extra's die mogelijk zijn met de middelen vanuit de Regio Deal wordt voorbijgegaan aan de lage kwaliteit van onderhoud van groen en paden.

Het doel van het project is om het gehele recreatiegebied een plus te geven. Naast toepassing van de extra's die mogelijk zijn met de middelen uit de Regio Deal is het daarom noodzakelijk om daar aan gekoppeld ook aandachtspunten in het beheer van het gebied mee te nemen. Het is van belang dit aan de uitvoering van de Regio Deal in 2023 te koppelen en niet pas in de volgende Nota Kapitaalgoederen in 2027 op te nemen. De beeldkwaliteit en toegankelijkheid gaat anders verder achteruit waardoor op langere termijn hogere investeringen nodig zijn.

2.3 Met de kwaliteitsimpuls aan de paden wordt het gebied, ook voor mindervaliden, beter toegankelijk. Bij nieuw beleid houden we zoveel mogelijk rekening met de positie van mensen met een beperking. We spreken daarom bij de ontwikkeling van nieuwe producten of nieuw beleid over 'design for all'. Wanneer we bij het ontwerpen van beleid direct uitgaan van 'de toegang en bruikbaarheid voor iedereen' in plaats van 'toegang en bruikbaarheid voor de gemiddelde gebruiker' sluit je niemand uit. Met een verbetering van de paden en het parkeerterrein wordt het gebied beter toegankelijk voor iedereen.

2.4 De kwaliteitsimpuls van groen zorgt voor een verbetering van beleving, gebruik en beeldkwaliteit. Tevens benutten we daarmee kansen om de biodiversiteit te vergroten.

Door het verwijderen van het halfverharde pad door de westzijde van het recreatiegebied ontstaat de kans om de ontstane ruimte groen en biodivers in te richten. Bezoekers van het gebied gebruiken vooral het onverharde pad langs het water en het verharde fietspad waardoor het mogelijk is dit pad te verwijderen. Vergroening maakt dit deel van het gebied aantrekkelijker en meer beplanting, gras, kruiden, bieden mogelijkheden voor vergroting van biodiversiteit.

Met gefaseerd groot onderhoud/vervanging beplanting in het hele gebied en specifiek de eilandjes, om meer variatie in beplanting, open en dicht, hoog en laag te creëren wordt de biodiversiteit, de kwaliteit en de toekomstbestendigheid vergroot.

2.5 Bij investering in het parkeerterrein kan ook voorzien worden in de wens om camperplaatsen in te richten.

Vanuit toeristisch oogpunt zijn gefaciliteerde camperplaatsen gewenst in het gebied. Met nieuwe verharding kunnen deze plekken gefaciliteerd worden. Door de aanwezigheid van campers ontstaat er ook sociale controle in het gebied.

2.6 Bij de investering in groen komt materiaal vrij dat gebruikt kan worden in de uitstraling Lazy Nature. Materiaal kan gebruikt worden in de markering van de paden in het beleefpad. Daarnaast wordt van snoeimateriaal takkenrillen gemaakt om natuurlijke afscheidingen te creëren. Deze takkenrillen dragen ook bij aan een verhoging van de biodiversiteit.

Risico's of kanttekeningen

1. De beschikbare middelen uit de Regio Deal moeten in 2023 worden besteed. Middelen die dit jaar niet zijn uitgegeven vervallen. De planning is er op gericht alle middelen dit jaar te besteden.

2. Indien de gewenste eenmalige middelen van € 352.000,- niet in 2023/2024 beschikbaar gesteld worden krijgt het gebied niet de gewenste kwaliteitsimpuls/plus. De beeldkwaliteit en toegankelijkheid gaat verder achteruit waardoor op langere termijn hogere investeringen nodig zijn. Ook laten we dan een kans liggen om invulling te geven aan de gemeentelijke ambitie om biodiversiteit te vergroten.

Communicatie en participatie

Van 13 oktober tot 1 november 2022 konden gebruikers en omwonenden stemmen op de gewenste ontwikkelstijl voor de verbetering van recreatiegebied De Heide. Van de 942 stemmers heeft 53% gestemd op de ontwikkelstijl Lazy Nature. Daarnaast zijn 383 opmerkingen gemaakt door de stemmers.

Op 15 november heeft het college ingestemd met de ontwikkelstijl Lazy Nature op basis van de gehouden consultatieronde. Daarnaast is er een informerende brief hierover naar de raad verstuurd.

Stichting Tienskip organiseert projectdagen met als doel om Friese middelbare scholieren te betrekken bij de politiek. Op 13 december is er een groepje jongeren naar aanleiding van Tienskip op het gemeentehuis langs geweest om hun ideeën voor De Heide verder uit te denken. De resultaten zijn gepresenteerd aan o.a. het ambtelijke projectteam De Heide. De jongeren hebben op hun school OSG Sevenwolden een enquête gehouden over De Heide. De resultaten en hun eigen mening hebben ze ingebracht tijdens de terugkoppelsessie op 22 februari 2023.

Voor deze terugkoppelsessie waren vertegenwoordigers van alle gebruikersgroepen uitgenodigd. Zo was de hengelsport aanwezig, VN panel voor toegankelijkheid, de lokale VVE, een zwemmer, een hondenuitlater, een aantal jongeren en jongerenwerk Casa. Aan deze twintigtal vertegenwoordigers hebben we de keuzes die gemaakt zijn naar aanleiding van de consultatieronde voorgelegd. We toetsten of we de juiste keuzes hebben gemaakt en niets vergeten zijn. Na deze sessie is dit raadsvoorstel definitief gemaakt.

We informeren de betrokkenen van de consultatierondes per mail over het uiteindelijk plan. Gebruikers van het gebied en inwoners van de gemeente worden geïnformeerd middels een persbericht en informatie op de website nadat het collegebesluit is genomen.

Financiën

De gemeente Heerenveen heeft de verbetering van recreatiegebied De Heide als project aangemeld bij de Regio Deal. Op basis hiervan is vanuit de Regio Deal € 200.000 (inclusief compensabele btw (BCF)) gereserveerd. Van dit bedrag heeft uw Raad 1 december 2020 € 20.000 inclusief BCF beschikbaar gesteld. In dit advies wordt voorgesteld om de resterende middelen, € 180.000 incl. BCF = € 149.000 excl. BCF, in te zetten voor een verbetering van het recreatiegebied De Heide. De verbeteringen leiden er toe dat het areaal civiel technische kunstwerken en speelvoorzieningen wordt uitgebreid. Consequentie hiervan is dat de structurele onderhoudskosten stijgen met € 2.810 vanaf 2024.

Daarnaast wordt voorgesteld om vervroegd te investeren om de basis in het gebied de gewenste kwaliteit te geven en dat ook in de toekomst te behouden. Daarvoor is een eenmalige investering nodig van € 352.000. Deze investering kan op basis van de financiële verordening worden afgeschreven in 40 jaar (verbetering van parken en plantsoenen), wat leidt tot een structurele kapitaallast van € 14.432 vanaf 2024. Het hogere onderhoudsniveau leidt ook tot hogere beheer- en onderhoudslasten vanaf 2024 van structureel € 4.350.

Voor de structurele stijging als gevolg van de kapitaallasten en de hogere beheers- en onderhoudslasten, totaal € 21.592, is geen dekking beschikbaar in de Meerjarenbegroting. De totale lasten komen daarmee ten laste van het structurele begrotingsresultaat van 2024.

Het bovenstaande is uitgewerkt in de onderstaande tabellen.

Totaal overzicht investeringen			
Investeringsbehoefte		2023	2024
Regiodeal			
	Investeringen	€ 149.000	
	Dekking subsidie Regiodeal	€ -149.000	
subtotaal		€ -	€
Upgrade De Heide			
	Bio-diverse inrichting west kant	€ 64.000	
	Verbetering paden	€ 54.000	
	Parkeerterrein vernieuwen	€ 94.000	
	Vervanging beplanting	€ 140.000	
subtotaal		€ 352.000	€
totaal investeringen		€ 352.000	€ -

Overzicht lasten en baten					
Lasten		2023	2024	2025	
Structurele lasten en baten Regiodeal					
	Kapitaallasten		€ -	€ -	€
	Onderhoud kunstwerken		€ 310	€ 310	€
	Onderhoud speelvoorzieningen		€ 2.500	€ 2.500	€
Structurele lasten en baten Upgrade					
	Kapitaallasten		€ 14.432	€ 14.291	€
	Onderhoud en beheer groen		€ 2.260	€ 2.260	€
	Onderhoud parkeerterrein		€ 2.090	€ 2.090	€
Totaal		€ -	€ 21.592	€ 21.451	€
	waarvan structureel Regiodeal	€ -	€ 2.810	€ 2.810	€
	waarvan structureel Upgrade	€ -	€ 18.782	€ 18.641	€
Dekking		2023	2024	2025	
	niet van toepassing				
Restant budget		€ -	€ -21.592	€ -21.451	€

Bijlagen

- Bijlage 1 Inspiratiekaart fysieke maatregelen Regio Deal De Heide
- Bijlage 2 Toelichting maatregelen
- Bijlage 3 Begrotingswijziging